

sével próbálták pótolni a hiányzó tanerőket, majd 1946-tól megkezdte működését az Újvidéki Tanárképző Főiskola, ahol magyar szakos tanárok is képeztek.

A könyv nyolcadik fejezete a múlt örökségének figyelmeztető tanulságait tárgyalja, melynek még ma is legtöbbje aktuálisnak mondható. A volt Jugoszláviában az öngazgatáson alapuló szocializmus – amely eltérő volt a szovjet mintától – maga után vonta a decentralizációt, mely nem hozott igazi megoldást az oktatásban sem.

Ma is tapasztalható a nemzetiségek anyanyelvű oktatásának csorbitása, jogszűkítése. Pl.: 15 kisebbségi tanuló szükséges ahhoz, hogy részükre megszervezzék az anyanyelvű oktatást, vagy az anyanyelvű oktatást kiegyenlíti a kétnyelvű oktatással. A középfokú oktatás esetében egyenesen favorizálja a kétnyelvű oktatás bevezetését a kisebbségek számára.

Tóth professzor ma is úgy látja, „most van a legnagyobb szükség a rendelkezésre álló, elsősorban szakmai, hagyományos és szellemi erők mozgósítására és összefogására, hogy a velünk együtt élő délszlávok és más népek iránti tolerancia szellemében, az egyenrangúságon alapuló együttműködést szorgalmazzon, találjuk meg a jövő felé vezető utat, amely megtépzottan és megfoghatóan is biztosítja fennmaradásunkat és fejlődésünket.” Őszintén ajánlom e könyv elolvasását tanár kollégáimnak.

Életjel Könyvek 56., Szabadka 1994.

DR. DOMONKOS JÁNOS
Fővárosi Iskolaszaktanatórium
Budapest

Raffay Ernő: Magyar tragédia

TRIANON 75 ÉVE

A Püski Kiadó – hagyományaihoz híven – most megint olyan érdekesítő könyvet nyújt át az olvasóknak, melyet szinte nem lehet letenni. Ha jellemezni szeretnénk a könyv tartalmát, leginkább a könyvszöveg felidézésével lehetne a legjobban. Idézzünk néhány gondolatsort a szerzői szövegtől nem túlságosan eltérve. Ez adhat leginkább kedvébresztést elolvasásához.

– A jelenlegi magyar határokat az 1947-es párizsi békeszerződés határozza meg. 1975 óta máig érvényes a Helsinkii Záróokmány. Ez lehetővé teszi a *határok békés megváltoztatását*. Megfelelő nemzetközi diplomáciai előkészítés után célszerű felvetni a magyar határok megváltoztatását békés úton, nemzetközi tárgyalásokon. A kisantant országok 75 éves nemzetiségi politikája erre kényszeríti rá a magyarságot.

– Az elmúlt 75 év tapasztalatai alapján történelmi megegyezést kellene elérni a szomszédos népekkel. Ennek feltétele: a volt magyar területek nemzetközi ellenőrzéssel történő tisztességes megosztása. Ahol románok laknak, legyen az övék, ugyanígy a szlovákoké, ukránoké és szerbeké az általuk többségben lakott terület. A magyar lakta részek tartozzanak Magyarországhoz. A vegyesen lakott területeket pedig paritásos alapon lehetne megosztani. Természetesen minden területen figyelembe kellene venni az azóta bekövetkezett román, szlovák és szerb erőszakos betelepítéseket, amelyekkel mesterségesen megváltoztatták e részek etnikai arányait – mutat rá a könyv.

– Történelmi tény – hangsúlyozza a szerző –, hogy Trianonban Magyarországot a döntés meghozatala előtt nem kérdezték meg, róla nélküle döntöttek. Ez a tény, hogy nem

vonták be a tárgyalásokba, s róla nélküle döntöttek, erkölcsi értelemben fölmenti a magyarságot a békediktátum hosszú távú elfogadása alól. s feljogosítja az igazságtalan döntés elleni küzdelemre.

A könyv írója, Raffay Ernő megállapítja: – Sajátos pszichózis alakult ki. A románok, szerbek, szlovákok 75 esztendeje tudják magukban, hogy a magyar lakta területeket igazságtalanul kapták meg. Ebből nem azt a következtetést vonták le, hogy ezeket a területeket vissza kellene adni jogos tulajdonosának, Magyarországnak, hanem azt, hogy a Megszállt Területek magyarsága szükségszerűen és magától értetődően irredenta, *de irredentának tartják az anyaország magyarjait is.*

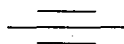
A szerző megállapítja: – 75 év alatt a megszállók bebizonyították, hogy nem tudják és nem is akarják a legalapvetőbb emberi és kisebbségi jogokat megadni a magyarságnak. Sem azokat, amiket ők ígértek meg, sem azokat, amikre a nagyhatalmak kötelezték őket.

A mű szerzője tényyszerűen rámutat: – A magyar kormány és Apponyi Albert akkor is nyilatkozott, hogy csakis a későbbi revízió reményének alapján került sor 1920. június 4-én Trianonban a békeszerződés aláírására. A szerződés aláírását a Magyarországot akkor körülvevő kényszerítő körülmények idézték elő. Ugyanis 1918. november 3-án, a fegyverszünet aláírásakor Magyarország területén egyetlen idegen katona sem volt. Viszont a békeszerződés elfogadásakor az ország területének kétharmad része idegen államok részévé vált, mert a hódítók nemcsak megszállták, hanem be is kebeleztek azokat a földeket, ahová a lábukat rátették.

Megtudható a könyvből: – Magyarország már az I. világháború előtt és alatt hangsúlyozta, hogy Magyarország, ha belép is a háborúba, azt nem területgyarapodás igényével teszi, egyetlen km²-t sem szándékozik anektálni a szomszédos országok területéből. Ezzel szemben a szomszédos államok kivétel nélkül új területek megszerzésének igényével léptek be a háborúba, diplomáciai és propagandakampányaik is ezt a célt szolgálták. Ezért tettek katonai lépéseket a fegyverszüneti egyezmények aláírása után is Magyarországgal szemben. A szomszédok szeme előtt Nagy-Csehország, Nagy-Szerbia és Nagy-Románia lebegett.

Ez a Püski-kiadvány az agyonhallgatás évei után azoknak árul el sokat, akiket Trianon titkai őszintén érdekelnek, de úgy véljük, hogy történelemtanításunk sem nélkülözheti a teljes igazságot.

Püski Kiadó, Budapest, 1995.

DOBCSÁNYI FERENC

Juhász Gyula Tanárképző Főiskola

Szeged

A Magyar Nemzeti Múzeum módszertani kiadványairól

Közel két évtizedes gyakorlat érlelte ki azt a foglalkozási formát és ismeretközvetítő módszert, amelyből megszületett a *Történeti Játsszóház* munkacsoportjának *első módszertani füzet*e. A múzeum adta lehetőségekhez igazodó csoport tevékenységére egyébként az a komplexitás jellemző, amely biztosítja a résztvevők élményszerű ismeretszerzését, permanens aktivitását, épít alkotó fantáziájukra is, nem mellőzve persze a játékoság örömét sem. Erről a komplex és gyakorlatban már kipróbált múzeumpedagógiáról bátran állíthatjuk: mindenképpen nagy nyeresége a hazai történelemtanításnak. Annál is inkább, mert a tervbe vett kötetek úgyszólván átfogják a magyar történelem minden jelentős korszakát.